

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt' roka... — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	--

Pod Przemyslom.

Víťazné voje rakúsko-uhorskej monarchie už z troch strán obkolesily Przemysl. Veľkú významnosť víťazstva, aké rakúsko-uhorské a s nami spojené čaty nemecké od 2. mája vydobily, dokazuje nielen rozsiahle územie Haliče, ktoré z pazúrov Rusa vytrhly, lež aj nesmierny počet zajatcov a válečného vystrojenia obrovská korisť, aká im do rúk padla.

Dosiahle víťazstvá ako radosťou naplňujú srdce každého vlast' svoju vrele milujúceho občana, tak jeho veličenstvo nášho kráľa, ako aj nášeho verného spojenca nemeckého cisára povzbudily k tomu, aby veliteľom víťazných vojov a pôvodcom zriedkavých vojenských úspechov, udelili vysoké vyznačenia a tým uznanie dokázali i hrdinským armádam. Tomuto sodpovedne nemecký cisár, arcikniežatu Fridrichovi, maršallovi, hlavnému veliteľovi rakúsko-uhorskej armády, a barónovi Conrádovi, náčelníkovi rakúsko-uhorského generálneho štábu, udelil najvyšší rád vojenského vyznačenia «Paur le merite» a jeho veličenstvo náš kráľ zas náčelníka nemeckého generálneho štábu, generála Falkenheyna vyznačil veľkým krížom rádu Svätého Štefana a pomocníkovi nemeckého generálneho štábu, generálovi Tappen udelil vojenský záslužný kríž II. triedy.

Keď povážime dosiahle víťazstvá, prideme ku tomu presvedčeniu, že ani neni toho vojenského vyznačenia, ktorého by už každý veliteľ, vodca, ba i každý obecný vojak našej armády nebol hoden. Veď skoro každý deň donáša nám nové úspechy. Po víťazstve pri Gorliciach na-

sledovalo vyprášenie Rusov z Beskydov, za tým hneď utekanie Rusov od Užoku na východ a ich rýchle cúvanie k východu pozdĺž celej čiary Pilice. Tieto zriedkavé úspechy sú zásluhou tak hrdinskosti a húževnatej bojaktivosti našich čiat, ako zriedkave vtipného zostavenia a presného prevedenia plánov, dľa ktorých jednotliví velitelia zdarne pokračujú proti Rusom.

Úradné zprávy podávajú mená veliteľov našich a spojeneckých nemeckých čiat. Z týchto zpráw vidíme, ako dosiahle úspechy ďakovať máme hneď našim veliteľom a čatám, hneď zas čatám a veliteľom nemeckým. *Kielce* zaujal nemecký generál *Woyrsch*, náš generál *Dankl* s našimi víťaznými čatami o zlom-krk utekajúceho Rusa ženie na pravom brehu Visly; v strednej Haliči Rusi pred armádou arcikniežata *Jozefa Ferdinanda* cúvajú cez rieku San, pred prednými vojami armád *Boeroviča* a *Böhm-Ermelliho* ale z okolia Dobromila a Starého Sambora reterirujú v severovýchodnom smere. Naše čaty uprostred bojov zadných vojov prišli ku výšinám vypínajúcim sa od Dobromila a Starého Sambora na severovýchod. Ku všeobecnému napredovaniu teraz sa už pripojila aj spojenecká armáda, ktorú vedie nemecký generál *Linsingen* a ktorá postupuje cez Turku a Skole. Zarovnak smerom na východ ženú Rusa naše čaty pod vedením generála *Szurmayho* a v Bukovine zdarne operuje ďalej generál *Pflanzer-Baltin*.

Dľa úradnej zprávy, vydanej 15. mája, kým naše čaty pozdĺž rieky San zaujaly Rudnik a Lezajsko, a nemecké čaty víťazne vtiahly do Jaroslavy, 10. vojenský sbor rakúsko-uhor-

skej armády v strednej Haliči stojí už pred bránami pevniny Przemysl.

Naše víťazné čaty na fronte 350 kilometrov rozsiahlo útočia proti Rusom, o ktorých nemecký maršall Hindenburg už pred niekoľko mesiacmi povedal, že ustávajú. Docielené veľké zdary našich víťazných vojov, v našich útrobach vzbudzujú tú pevnú nádej, že onedlho do našich rúk dostane sa nielen pevnina Przemysl, lež aj hlavné mesto Haliče Lemberg.

Obyvateľstvo Uhorska bez rozdielu jazyka a národnosti nesmierne obeť krve a hmotnej podpory donieslo posiaľ ku obrane vlasti. Víťazstvá hrdinských vojov našich najväčšou odmenou sú za tieto obeť. Keď ale aj s božskou pomocou blízko stojíme ku úplnému zničeniu ruskej presily a dosiahnutiu konečného víťazstva, nesmieme ustávať v donášaní ďalších obetí za kráľa a vlasť.

Tu je vyzvanie ku značeniu druhej vojenskej požičky! Aké obeť treba nám za našu vlasť donášať, nasledovania hodný a vznešený príklad dávajú nám naši osvietení páni arcipastieri. Slovenský ľud nevládze síce veľkými summami, komu ale dobrotivý Boh udelil koľko toľko usporených halierov, nech neváha uložiť ich v úpisoch druhej vojenskej požičky.

Konečne nezabúdajme, že každý deň tohoto mesiaca, pri májových pobožnostiach, preblahoslavenú Pannu Mariu, veľkú Patronku Uhorska, úpenlive prosíme máme, aby orodovala za našich bratov na bojišti sa nachodiacich. Na mohútnu prímluvu Bohorodičky, Kráľ kráľov šťastného vrátenia sa domov našim hrdinom, úplného víťazstva našim zbraniam a stáleho pokoja poskytnie Uhorsku.

Udalosti svetovej vojny.

Nemecký cisár k arcikniežatu Fridrichovi.

Nemecký cisár hlavnému veliteľovi maršallovi rakúsko-uhorskej armády arcikniežatu Fridrichovi z príležitosti nad Rusmi vydobitých víťazstiev poslal nasledovný najvyšší rukopis:

Vaša výsosť, veľmi milý, pokrevný a brat! Prosím vašu cis. a kráľ. výsosť, dovoľte, aby som na pamiatku tých dní, v ktoré pod cieľavedomým vedením vašej výsosti, obozretnosť našich vodcov a neporovnateľná hrdinskosť našich čiat v bitke pri Gorliciach a Tarnove vydobíte slávne víťazstvo, vašej

výsosti mohol udeliť najvyššie vojenské vyznačenie mojej armády, záslužný rád «pour le mérite», ktorý som už osobne odovzdal. Vašej výsosti ku uspokojeniu bude slúžiť, že vášmu vernému náčelníkovi generálneho štábu, generálovi pechoty barónovi Conrádovi z Hötendorfu udeľujem to isté vyznačenie. Ubezpečujúc vás o mojej najúplnejšej úcte a priateľstve zostávam vašej cis. a kráľ. výsosti ochotný pokrevný a brat

Kašiel Pless, 12. mája 1915.

Vilhelm R.

Jeho veličenstvo náš kráľ k cisárovi Vilhelmovi.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje: Jeho cis. a apoštolské kráľ. veličenstvo nemeckému cisárovi poslal nasledovný telegramm:

Mimoriadne vďačný som za tvoje láskavé sdelenie, že si arcikniežatu Fridrichovi a generálovi Conrádovi udelil vysoké vyznačenia. Ubezpečujem ťa o mojej žiadosti, aby som generálovi Falkenhaynovi, náčelníkovi tvojho generálneho štábu, ktorý jasným spoznaním položenia, na svoju vlastnú iniciatívu začal a previedol odtisknutie značnej časte tvojej hrdinskej armády do Haliče, za verné priateľské smýšľanie dal výraz môjmu vďačnému uznaniu. V nádeji tvojho láskavého privolenia udeľujem mu veľký kríž môjho rádu sv. Štefana, plukovníkovi Tappenovi, jeho vyzkúsenému spolupracovníkovi, šefovi čaty pre válečné operácie ale udeľujem vojenský záslužný kríž II. triedy s válečnou dekoráciou. Božie požehnanie nech sprevádza naše verne spojené čaty. S úprimným priateľstvom

Franc Jozef, vl. r.

Jeho veličenstvo náš kráľ a nemecký cisár ku náčelníkovi generálneho štábu.

Teraz vychodí na verejnosť, že generál pechoty borón Conrád z Hötendorfu, náčelník generálneho štábu, z príležitosti významných zdarov spojených zbraní v západnej Haliči od jeho veličenstva nášho kráľa dostal nasledovný najvyšší rukopis:

Milý barón Conrád, generál pechoty!

Vami duchapľne koncipovaná operácia v západnej Haliči viedla ku peknému taktickému zdaru, ktorý, jestli je vôľa Božia, ďalej sa vyvinie a povedie ku konečnému víťazstvu. Najúplnejšia dôvera hlavného veliteľa vašej armády, ktorú požívate, vnútorná spokojnosť, ktorú musíte cítiť, keď vidíte ovocie svojej práce, je vašou najkrajšou odmenou. O mojom najvrednejšom uznaní, o mojej hlboko citenej vďake a o mojej úplnej dôvere tiež môžete byť istý.

Viedeň, 5. mája 1915.

Franc Jozef, vl. r.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Náčelník generálneho štábu barón Conräd od nemeckého cisára dostal najvyšší rukopis:

Vaše výkony okolo verného podporovania jeho cis. a kráľ. výsosti arcikniežata Fridricha a okolo pripravenia, hlavne ale prevedenia slávnych bitiek pri Gorliciach a Tarnove na všetky časy budú zvečnené v histórii. Ako vždy, aj pri tejto príležitosti o to ste sa ustávali, aby ste napomohli a vrúcnejším urobili nepoklätiteľné zbranné priateľstvo našich vojenských vodcovstiev a čiat. Za toto s vďačným uznaním udeľujem vám rád «pour le mérite», ktorý som vám osobne odovzdal.

Kaštel Pless, 12. mája 1915.

Vilhelm R.

Denný rozkaz arcikniežata Fridricha.

Jeho cis. a kráľ. výsost arciknieža Fridrich, hlavný veliteľ armády, 9. mája vydal nasledovný denný rozkaz:

Posledných 8 dní tvorí novú slávnu dobu histórie nemeckého a rakúsko uhorského delostrelectva. S veľkými únavami spojené cieľavedomé etablovanie, výtečne vedená strelecká technika, pripravily útok spojeneckých čiat a podporovaly ho sebaobetavým spôsobom až po konečné zakončenie. V našej moci je viac pevne vystavených nepriateľských opevnení, ktoré tak hrdinskosť našej pechoty, jako zničujúci účinok nášho delostrelectva ukazujú. Delostrelectvo, bez ohľadu na únavy a na postrádania, uprostred tých najťažších pomerov, prenasleduje utekajúceho nepriateľa a pomáha pechote, aby každý novší odpor nepriateľa urobila nemožným. Delostrelectvu 11., 4. a 2. armády za jeho dosavádnu sebaobetavú prácu vyslovujem vďaku. Pechota a podporovanie obetí nedesiaceho sa delostrelectva, privedie k úplnému víťazstvu a zničí nášho húževnatého protivníka. Tento denný rozkaz všetkým čatám naskutku treba vyhlásiť.

Arciknieža Fridrich,
maršall.

Vojna proti Rusom.

Počet od 2—8. mája zajatých Rusov obnášal 70.000.

Úradná zpráva vydaná 8. mája.

Účinok bitky pri Tarnove a Gorliciach ukazuje sa už aj na karpátskom, od Lupkova na východ ležiacom fronte. Naše čaty, ktoré i tu prešli do útoku, behom noci zaujaly z posledných rozhorčených karpátskych bojov známy od obcí Telepóc, Zellő a Nagypolány, na sever ležiaci pohraničný hrebeň pohoria. V zimných

mesiacoch Rusi pri veľmi ťažkých ztratách, vo viactýždňových bojoch boli sa usalášili južne od hrebeňa Karpátov a svoj front použitím všetkých rezerví, ktoré len mali, pozdĺž horného toku Ondavy, Laborce a Círóky potiskli napred ku juhu. Nepriateľ Užocký priesmyk, napriek všetkým svojim attakom a prudkým útokom, nevedel nám z ruky vyrvať. Od priesmyku na sever a na obidvoch bodoch priesmyka táto naša skupina, ktorá tu za viac mesiacov bojovala, stála tak pevne, jako bralo, Rusi celé územie, ktoré boli získali, teraz za pár dní ztratili. Pri veľkých, s takýmto rýchlym cúvaním spojených ztratách, nepriateľ vyprázdnil ten šáv uhorskej pôdy, ktorý tak ťažko bol zaujal.

V západnej Haliči boje i ďalej so zdarom trvajú. Naše čaty včera zaujaly Krosno.

Aký veľký zmätok a neporiadok panuje na celom fronte rýchle cúvajúcej armády Radku Dimitrieva, to dokazujú v boji o Brzostek zajatí Rusi, ktorí patria ku šiestim ruským divíziám, a síce ku 5., 21., 31., 52., 63. a 81. Jednotlivé častky od Beskydov zpätcúvajúcich čiat na viacerých miestach sme obkolesili a zajali.

Počet od 2. mája zajatých Rusov už i dosiaľ dosahuje 70.000. V prenasledovaní pokračujeme.

V juhovýchodnej Haliči na výšinách, ležiacich z oboch strán Lomnice, silné ruské útoky sme odrazili. Pri Zalesčike jeden ruský oporný bod sme zaujali.

Podmaršall Höfer,
námetník šéfa generálneho štábu.

Deviateho mája v Uhorsku viac nebolo nepriateľa.

Úradná zpráva vydaná 9. mája.

V prenasledovaní z posícií na výšinách vyprášeného nepriateľa naše vojenské stĺpy prekročily hrebeň Karpátov. **V Uhorsku viac niet nepriateľa.** Boj vedie sa na haličskom území.

Nepriateľ od Vistuly po Užocký priesmyk na fronty vyše 200 kilometrov dlhom sa ufahuje. Spojenecké armády uprostred víťazných bojov prekročily tú čiaru, ktorá sa fahá asi medzi užockým priesmykom, Komancom, Krosnom, Debicou a Szučinom.

Na odseku Karpátov, od Užockého priesmyku na východ ležiacom a na juhovýchodnom haličskom fronte vyvinul sa tiež tuhý boj. Naše čaty viac ruských posícií zaujaly.

Veľké nepriateľské sily útočily na naše čaty z výšin od Ottyny na severovýchod ležiacich. Tu boj trvá.

Zalesčické dobre opevnené posície, ktoré nepriateľ v rozhorčených bojoch za viac týždňov usiloval sa podržať, naše čaty včera attakom zaujaly, nepriateľa za Dnjester zahnalý a zajaly 3500 ľudí.

Podmaršall Höfer,
námetník šéfa generálneho štábu.

III. ruská armáda utratila 150.000 vojakov. 100.000 zajatcov, 60 kanónov, 200 strojových pušiek.

Úradná zpráva vydaná 10. mája.

V západnej Haliči a v Karpátoch za ťažkých jej

ztrát odbitá ruská III. armáda, popustiac tlaku z dvoch strán, so svojou hlavnou silou je stisknutá na území okolo Sanoka a Liškova. Proti tomuto zástupu spojenecké armády aj ďalej zdarne napredujú a od západu vybojovaly si priechod cez Visloku, od juhu ale prišli na čiaru Dvorník—Baligrod—Bukovsko.

Na severnom kraji západno-haličského frontu včera hornorakúske, salzburgské a tyrolské čaty útokom zaujaly viac obcí, ležiacich od Debice na východ a na severovýchod.

Počet v západnej Haliči zajatých Rusov zvýšil sa na 80.000 hláv. Ku tomu počtu prídajú ešte vyše 20.000 zajatcov, ktorých sme zajali počas prenasledovania nepriateľa v Karpátoch. Ruská III. armáda, ktorá bola zostavená z päť vojenských sborov, z 9., 10., 12., 24. a 3. kaukazského sboru, ako aj z viac rezervných divízií, *dľa tohto len v zajatcoch utratila vyše 100.000 ľudí*. Keď ku tomuto pripočítame ešte mŕtvých ranených, *ztratu súhrnom možno šacovať prinajmenej na 150.000 ľudí*. Z válečného materiálu, ktorého množstvo ešte ani teraz nemožno prehliadnuť, *dosiaľ načítali sme 60 kanónov a 200 strojových pušiek*.

V juhovýchodnej Haliči boje ešte trvajú. Na výšiniach od Ottynie na severovýchod protiútokom odrazili sme jednu veľkú skupinu nepriateľa.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Všestranne cúvanie Rusov.

Úradná zpráva vydaná 11. mája.

V bojoch posledných dvoch dní naše čaty pri Debici prelomily ruskú bojovnú čiaru. Následkom toho od Visly na juh bojujúce veľké ruské sily, prinútené boli rýchle cúvnuť za dolný tok Vysloky.

Významnosť týchto udalostí zrejme dokazuje dnes ráno poslaná nám zpráva o tom, *že v Ruskom Poľsku nepriateľské južné krídlo sa utahuje*. Dobře opevnený veľký front pozdĺž Nidy nepriateľ uznal za neudržateľný a čo možno najrýchlejšie *ho vyprázdňuje*. Ako zdar pri Gorliciach a pri Jasle rozprestrel sa i na karpátsky front, v Tarnove a pri Debici docielený zdar armády arcikniežata Jozefa Ferdinanda, *práve tak vplýva na položenie v Ruskom Poľsku*.

V strednej Haliči naše a nemecké čaty uprostred stáleho zdarného boja *prenasledujú zbytky porazených ruských vojenských sborov* na odseku Sanu v smere Dynov—Sanoku. Protiútok, o ktorý Rusi pokúsili sa od Sanoku pozdĺž železnice na západ asi s troma vojenskými divíziami, za ťažkých ztrát nepriateľa *kroavne sme odbili* a pokračujeme v prenasledovaní nepriateľa.

Počet zajatcov a koristi zo dňa na deň sa rozmnožuje.

Naše vojenské stĺpy, ktoré postúpily v Lesných Karpátoch, pri Baligrode odrazily silného nepriateľa a naše predné voje pri Dvorníku prekročili rieku San.

Značná časť ruskej ôsmej armády, ktorá zväčša medzi Lupkovom a Užokom bojovala, *tiež utrpela porážku*.

V juhovýchodnej Haliči Rusi na viac odsekoch začali útočiť. Napredovanie veľkých síl od Prutha na sever smerom Černovic na krajinskej hranici sme odrazili a *zajali sme 620 Rusov*.

Od Horodenky na sever nepriateľským oddeleniam podarilo sa zahniezdiť sa na južnom brehu Dnjestra. Tu bitka ešte trvá.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Rusi utekajú aj od Užoka na východ.

Úradná zpráva vydaná 12. mája.

Porážka 3. a 8. armády s každým dňom je ťažšia. Ruské čaty a zbytky týchto armád v neporiadnych, zčiasťky rozpadlých stĺpoch utekajú smerom ku Jaroslavu, Przemyslu a Chyrowu. Z územia medzi Sanokom, Liskom ležiaceho na východ utekajúce pevné sily nepriateľa, naše cez Baligrod a Polanu napredujúce stĺpy napádajú od juhu. Víťazné naše čaty, behom ďalšieho prenasledovania, prekročili nižnú Vysloku, *zaujaly Rzesov, Dynov. Sanok a Lisko sú v našich rukách*. Následkom našich mimoriadnych zdarov vydobitých v západnej a strednej Haliči, ruskej bojovnej čiare už aj od Užockého priesmyku na juh ležiaca čiarka, začína sa klátiť. Nemecké, rakúske a uhorské čaty *aj tu na celej bojujúcej čiare prešli k útoku*, nepriateľ ale v doline Oravy a Opory cúva okolo Turky. Naše čaty prekročili Nidu a napredujú od Visly na sever.

V juhovýchodnej Haliči veľké ruské sily predraly sa cez Dnjester smerom ku Horodenke. Zalesčyky sme vyprázdnil. Boje ďalej trvajú.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

143.500 zajatcov, 100 kanónov, 350 strojových pušiek.

Úradná zpráva vydaná 13. mája.

Nemeckých, rakúskych a uhorských čiat v novembri a decembri vydobité víťazstvá v bitkách lodzských a limanovských, tehdašiu ruskú bojovnú čiaru v Poľskej a v západnej Haliči *prinútily k cúvnutiu v rozsiahlosti skoro 400 kilometrov*. Zamýšľané vtedy nepriateľa vtrhnutie do Nemecka, ztroskotalo sa na bojovnej sile verných spojencov.

Od mesiaca januára r. 1915. do polovice apríla Rusi darmo vrhli do boja obrovskú ich presilu, aby cez Karpáty *vtrhli do Uhorska*. Tento ich plán úplne zmarila hrdinskosť a vytrvalosť našich čiat v krutých bojoch, za hrozných ztrát nepriateľa, cez mesiace vedených. Vtedy svitla k tomu príhodná chvíľa, *aby obe moci, pevne spojenými čatami, spoločným útokom prevládaly nepriateľa*.

Víťazstvo pri Tarnow—Gorliciach nielen západnú Halič oslobodilo od nepriateľa, lež aj celú ruskú bojovnú čiaru pozdĺž Nidy, ako aj celý front karpátsky *prinútilo k cúvnutiu*. Víťazné čaty naše vyuzitkujú prvý zdar v bojoch cez 10 dní trvajúcich, *k úplnému zniče-*

niu zbilý III. a VIII. ruskú armádu a hneď zas od Dunajca a Beskydov po San rýchle zpiatky zaujaly asi 130 kilometrov obnášajúce územie vlasti. Bohatá korisť padla pri tom do rúk víťazov. *Od 2. mája do popoludnia 12. mája od všetkých našich armád odviezli sme súhrnom 143.500 zajatcov, asi 100 kanónov a 350 ukoristených strojových pušiek.* K tomu treba ešte aj tých prirátat, ktorí prekvapení vplyvom udalosti opozdili sa pripojiť ku ich cúvajúcim vojmom a roztratení túľajú sa v horách Karpátskych. Tak aj 48. pešia ruská divízia na čele s generálom Korniloffom za naším frotom poddala sa našim čatám. Nesmierny nerád o zlom krky utekajúceho nepriateľa najlepšie označuje to, že 9. náš vojenský sbor v posledné tri dni *zajal smiešané mužstvo patriace ku 51 ruským plukom.* Cez me siace nakopené vojenské vystrojenie, každého druhu zásoby, strelivo a iná vojenská hmota nepriateľa, následkom rýchleho napredovania prenasledovateľov *ostaly na ruských vojenských potravných stanicach a len pozdejšie možno ich sossierat.*

Rakúske a uhorské čaty cez Stopnicu napredujú severným smerom od Visly.

Nemecké čaty zaujaly hlavné mesto gubernie Kielce.

Východne od Užockého priesmyku nemecké čaty a honvédi včera útokom zaujaly viac ruských posícií na výšinách, pokročily napred po územie južne od Turky a zajaly 4000 Rusov. V útočení tak tu, ako a smerom ku Skole pokračujú.

V juhovýchodnej Haliči silné nepriateľské čaty útočia cez Horodenku.

Konečne poznamenáme, že v posledné dni vydané ruské úradné zprávy, naše a nemecké zdary očividome snažia sa zmenšovať, všetko zapierajú a prekrúcajú. Toto je rozhodným dôkazom veľkosti ruskej porážky ktorá znemožnila nielen ruských čiat akciu na bojišti, lež pomútila i úradné zpravodajstvo najvyššieho veliteľstva ruského.

Podmaršall Höfer,
námetník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

Úspechy Nemcov proti Rusom v Haliči docielené.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach na bojišti proti Rusom v Haliči 12. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Prenasledovanie z našej strany medzi Karpátmi a Vislou plnou silou trvá ďalej. Nepriateľovi na celom fronte zapríčinili sme ďalšie ťažké ztraty. Tak jeden bataillon 4. pešieho gardového pluku sám zajal 14 dôstojníkov (medzi nimi jedného plukovníka) a 4500 chlapov a ukoristil 4 kanóny, 1 oddelenie strojových pušiek so záprahom a jeden vlak s batožinou.

Spojenecké čaty medzi Sanokom a Dynovom prešli cez rieku San. ďalej na severozápad prišli ku okoliu Rzešova a Mielec.

V Karpátoch na pravom a ľavom brehu Stryju bojujúce čaty nepriateľa vyhnaly z jeho posícií.

Ďľa úradnej zprávy hlavného válečného stánu nemeckého vydanéj 13. mája :

Armáda generálobersta Mackensena včera počas prenasledovania prišla ku Dubiecku pri Sane, ku Lančutu pri dolnej Vysloke a na okolie Kolbušovy od Dubice na severovýchod. Pod dojmom tohoto napredovania Rusi cúvajú aj zo svojich posícií od Visly severne sa nachodiacich. Čaty generálobersta Woyrscha tu v zápätí nepriateľa prišli po okolie ležiace od Kielcov na juh a na juhozápad. V Karpátoch rakúsko-uhorské a nemecké čaty pod vedením generála Linzingena zaujaly výšini vypínajúce sa od horného Stryja na východ. Z tejto príležitosti zajaly 3650 ľudí a ukoristily 6 strojových pušiek.

Teraz, keď sa armáda generálobersta Mackensena blíži ku pevnosti Przemyslu a ku dolnému Sanu, môžeme podať približný obraz o koristi, ktorú sme nadobudli v bitkách pri Gorliciach a Tarnove a v prenasledujúcich bojoch, ktoré po týchto bitkách nasledovali. Tieto armády dosiaľ zbrannou rukou zajaly 103.500 ľudí, ukoristily 69 kanónov a 350 strojových pušiek. Tento počet nezahrňuje v sebe korisť spojeneckých čiat, ktoré v Karpátoch a od Visly na sever bojujú, ktorá korisť v zajatcoch hodne prevyšuje 40.000 hláv.

Nemci na severe.

Hlavný válečný stán nemecký 12. mája o udalostach na východnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Pri Šavli vedie sa ešte nerozhodnutá bitka.

Pozdĺž Bzury zničili sme jeden ruský bataillon, ktorý sa pokúsil prejsť cez rieku.

Hlavný válečný stán nemecký 13. mája o udalostach na východnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Položenie je nepremenené. Pri Šavli bitka ešte stojí.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Odrazené anglické a francúzske útoky.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach bojišta proti Francúzom a Angličanom 10. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na pobreží mora na piesočnatých kopcoch sme pokročili napred ku Nieuportu, viac nepriateľských streleckých zákop sme zaujali a strojové pušky sme ukoristili. Jedon protiútok nepriateľa včera v noci prišiel po Lombartzyde, ale sme potom nepriateľa úplne zpät zahnali. Aj vo Flandrii sme získali priestor. Pri Verlorenhoeku sme zajali 162 Angličanov.

Od Lille na juhozápad započal sa veľký francúzsko-anglický útok, ktorý sme už čakali čo odpoveď na naše haličské úspechy. Útok bol nameraný proti našim od Fleurbay na východ, od Richebourgu na východ, od

Ruský zajatec z bukovinského bojišťa.

Vernelles Ablaina na východ, pri Carency, pri Neuville a pri St. Laurente pri Arrasi zaujatým posíciám. Nepriateľ — Francúzi, jako i bieli a barvistí Angličania — prinajmenej štyri nové vojenské sbory hodil do boja, mimo síl, ktoré na tom fronte už od dlhšieho času boly zamestnávane. Pri tom všetkom opätovné útoky takmer všade pri veľmi veľkej ztrate nepriateľa sme odbili. Zvlášte stojí toto o pokusoch Angličanov o útoky. Asi 500 válečných zajatcov sa nám dostalo do rúk. Len na okolí Carency-Neuville sa podarilo nepriateľovi zahniezdiť sa na našich najprednejších čiarach. V proti útoku sa pokračuje.

Od Steinabrücka na sever v doline Fecht nepriateľa, ktorý sa v hustej hmle bezprostredne pred našou posíciou zahniezdil, odtiaľ útokom sme vybili a zákopy sme mu rozbúrali.

Z našich vzducholodí jedna dnes rano na opevnené miesto Southend nachodiace sa pri ústí Themsy, hodila niekoľko bomb.

Nezdary Francúzov a Angličanov.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach na západnom bojišti 11. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Včera predpoludním pred Westende našou palbou odohnali sme jednu anglickú radovú loď.

Od Yperna na východ ďalej sme postúpili napred a ukoristili sme 5 strojových pušiek.

Od Lille na juhozápad Francúzi pokračovali v útočení proti vrchu Loretto a proti obciam Ablain a Carency. Všetky útoky sme zpät odbili. Tu sme zajali osemsto Francúzov.

Medzi Carency a Neuville Francúzi zaujaté zákopy majú ešte v svojej moci. V boji sa tu pokračuje.

Od Lille na severozápad sostrelili sme jeden anglický lietací stroj.

Od Barry au Bac na juhozápad naše čaty včera v lesoch od La Ville au Bois na juh ležiacich dve jedna za druhou utvorené posície v šírke štyristo metrov útokom zaujaly, početných neranených zajaly a dva prístroje na hádzanie bomb, jako i mnoho streliwa ukoristily.

Od Flirey na sever a v Bois de Prêtre útoky nepriateľskej pechoty so značnou ztratom nepriateľa sa zmarily.

Boje okolo Yperna.

Londýnsky «Daily Mail» oznamuje zo severného Francúzska : Nemci aj napriek húžavnatému odporu spojencov z kroka na krok napredujú ku Ypernu. Prudký boj vedie sa o výšinu č. 60., ktorú Nemci držia obsadenú. Zlé počasie prialo nemeckému útoku nameranému proti anglickým posíciám pri Zillebeke a pri výšine č. 60. Vektor dusivé plyny hnal ku zákopám Angličanov. Všetky príznaky poukazujú na to, že Nemci sa chystajú ku veľkému útoku. Nemci dostali značnú posilu.

«Berliner Zeitung am Mittag» oznamuje, že Nemci nezadržateľne napredujú proti Ypernu. Nemecká obruť prišla už až pred samé mesto. Amsterdamský «Telegraaf» oznamuje, že v kanáli zničili tri anglické korvety, ktoré konaly službu prednej stráže.

Hádzanie bomb na anglické mestá.

Londýn, 12. mája. Dve Zeppelinovské vzducholode 10. mája rano a 3/4 na 3. hodinu zjavyly sa nad Southendom a Westcliffe a hodily dovedna asi 30 bomb. Jednotlivé zápalné bomby na viac miestach zapríčinily oheň. Dľa dosiaľ známych dát bomby 2 ženy zabily a viac ľudí ranily. Jedna bomba padla na plynové diela, ale zmýlila cieľ. Jednu Zeppenliovskú vzducholod včasne rano vo veľkej výške videli na okolí Romfordu, na 12 kilometrov od Londýna. Tak videli, že balón letel ku Southendu alebo Purflestu, onedlho sa ale zvrtnul a odletel smerom ku Chelmsfordu. Aj nad Gravesendom videli 10. maja rano jednu vzducholod. Pevnosti začaly na ňu paliť a ju aj odohnaly. V Southende bombami zapríčinenú škodu šacujú na 600.000 funtov šterlingov.

Nemecká úradná zpráva.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach bojišťa proti Francúzom a Angličanom 12. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Nepriateľskí letúni včera hodili bomby na belgické mesto Brügge bez toho, že by boli spôsobili válečnú škodu.

Východne od Yperna zaujali sme jednu dôležitú výšinu, ktorú bránili škótski vojaci.

Dünkirchen sme ďalej bombardovali. Od Dixmuidena na východ sostrelili sme jedno anglické lietadlo.

Francúzi medzi Carency a Neuville (na okoli severne od Arrasu) ešte držia zákopy, ktoré tieto dni boli zaujali. Ostatne všetky pokusy nepriateľa o preťatie sa aj včera boli bezvýsledné. Nepriateľ útočil hlavne na naše posície od Vermelles na východ a juhovýchod, na vrchok Loretto, na obce Ablain, Carency, ako aj na naše posície od Arrasu na sever a na severovýchod. Všetky napredovania za veľmi ťažkých ztrát nepriateľa sa ztroskotali.

Pokus nepriateľa, aby spätzaujal od nás Hartmannsweilerkopf, sa zmaril. Francúzski alpskí jágri po silnej delostreleckej príprave tu vnikli síce do nášho opevneného domu na štíte, ale sme ich naskutku zase vyhnali.

Ďľa úradnej správy nemeckého hlavného válečného stanu vydanej 13. mája :

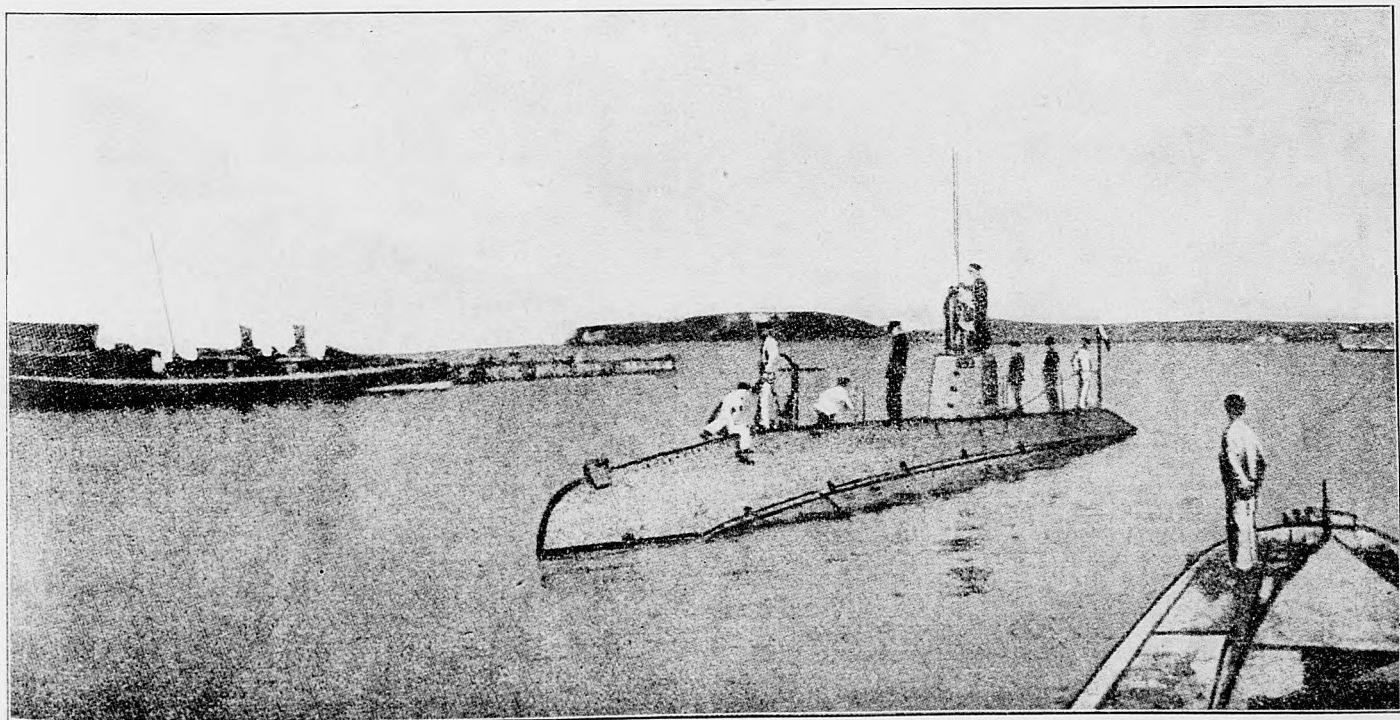
Od Yperna na východ zaujali sme jeden oporný bod nepriateľa. Popoludní proti nášmu frontu Ablain-Neuville urobené silné francúzske útoky pri veľmi ťažkých ztratách nepriateľa sme odrazili; obec Carency, ktorú Francúzi tým, že sa v našich najprednejších zákopách medzi Carency a Neuville zahniezdili, zväčšej čiastky obkolesili, jako i západnú časť Ablaina minulej noci sme vyprázdnil. Žiaľbohu, pri tejto príležitosti aj istá čiastka našich statných ľudí a válečného materiálu zahynula. Pokusy Francúzov, aby tú čiastku

zákopy, ktorú sme v horách ležiacich od Berry Au Bac na severovýchod, od Ville Au Bois na juh zaujali, spätzadovážili, ostaly bezvýsledné. Po silnej delostreleckej príprave nepriateľ včera večer napadol naše posície pri Croix des Carmes medzi riekami Maas a Mosel. Nepriateľovi podarilo sa v šírke 150—200 metrov vniknúť do našich najprednejších zákop; v rozhorčených bodákových bojoch sme však naše posície opäť úplne očistili od Francúzov. Početní zajatí ostať nám v rukách. Na západnom úbočí Hartmannsweilerkopfu naše delostrelectvo rozstrieľalo dva francúzske opevnené domy.

Nemecká úradná zpráva.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostach bojišťa proti Francúzom a Angličanom 14. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Silné útoky Angličanov urobené proti nášmu frontu, ktorý sme pred Ypernom novšie získali, za ťažkých ztrát nepriateľa sa zamarili. Na ceste Menin—Ypern smerom Hooge získali sme ďalší priestor. Od Lille na juhozápad nepriateľ po silnej delostreleckej príprave len na jednotlivých miestach útočil. Všetky útoky sme odrazili. Na výšine Loretto a od Arrasu na sever deň pomerne ticho uplynul. Nepriateľ väčšie útoky neurobil. Z príležitosti zaujatia Carency skrze nepriateľa naša ztrata činila 600—700 ľudí. Ďalší pokus nepriateľa o útočenie, aby zase spätzaujal od nás časť zákopy, zaujatú od Berry au Bac na severozápad, znova sa zmaril. Medzi riekami Maas a Mosel jeden nepriateľský útok v Bois de Protre pred našimi posíciami v našej palbe sa ztroskotal. Cestovateľov francúzskeho biplanu, ktorý sme pri Hagenau prinútili sletieť, sme zajali.

«U. 5.» rakúsko-uhorská podmorská loď, ktorej veliteľ Georg Trapp ponoril francúzsky križiak «Leon Gambetta».

Zepelinovské vzducholode nad Anglickom.

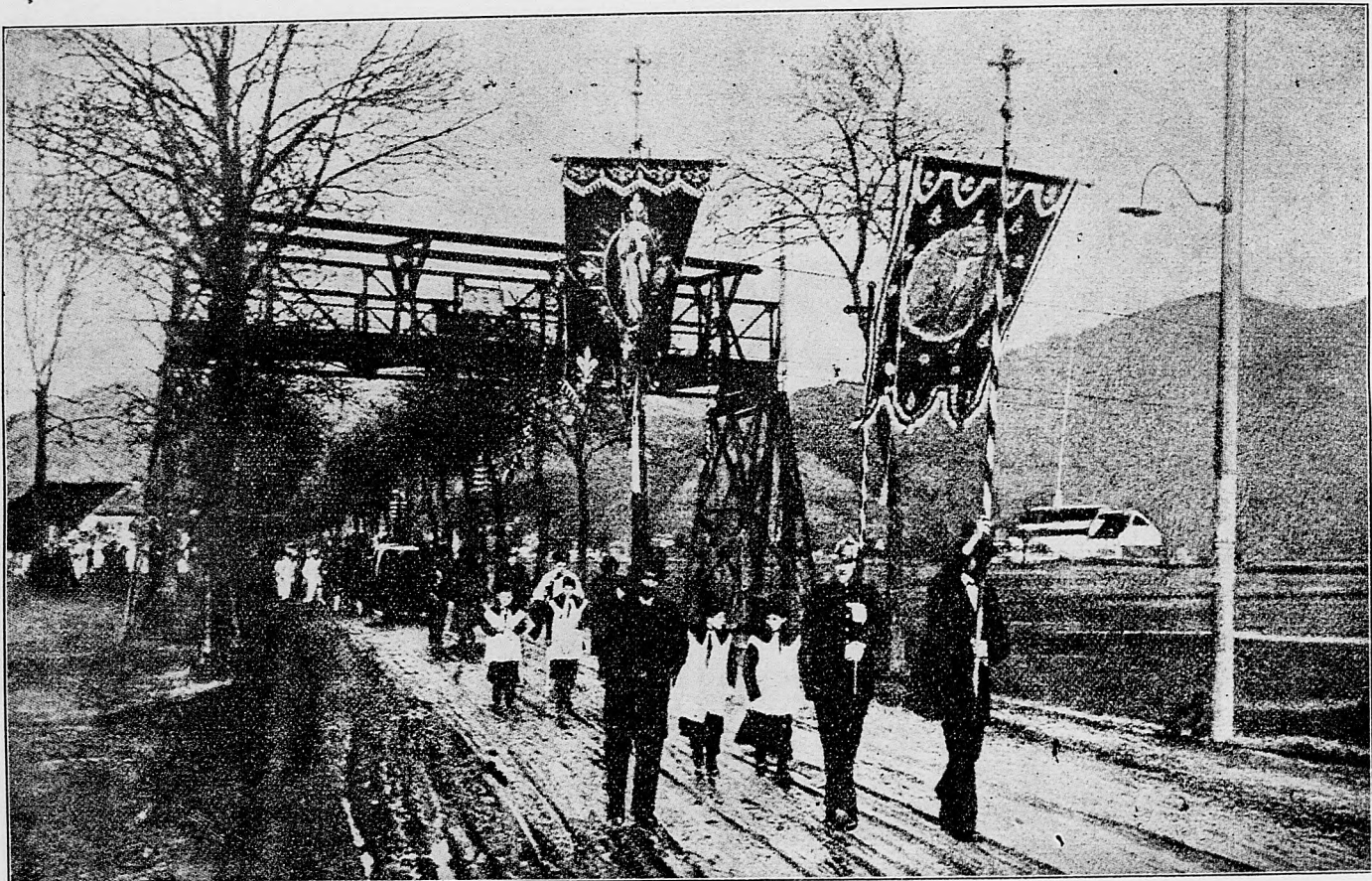
Londýnsky časopis «Times» píše: Zepelinovské vzducholode počas každej svojej návštevy vždy bližšie a bližšie sa dostaly ku Londýnu. Posledne dostaly sa po Maldon v grófstve Essex a teraz, tak sa zdá, ešte bližšie sa dostaly k hlavnému mestu. Musíme byť pripravení aj k tomu, že za priaznivých okolností nemecké vzducholode ešte väčšmi sa sblížia k nášmu hlavnému mestu. Nepriateľ s tou najväčšou šikovnosťou premyslí svoje útoky. Anglický národ musí nahliadnuť, že sa Nemci ešte nevzdali ani len jednej svojej nádeje,

čaty však nepriateľa, zapríčinia mu ťažkú ztratu, vždy zahaly do jeho pozícií pozdĺž morského pobrežia.

Minulej noci jedna čiastka pravého krídla našej vojenskej sily vnikla do opevnených pozícií nepriateľa ukoristila veľké množstvo válečného materiálu, zásob potravín a iných článkov vojenského vstrojenia.

V posledne svedených bojoch bolo ustálené, že nepriateľ upotrebuje náboje dum-dum zvané a z kanónov s obľubou strieľa na stanice, kde sa ranení shromažďujú.

Na kaukazskom fronte polozenie sa vôbec nezmenilo. Útoky nepriateľa smerom ku Olty, zapríčinia im

Pohrab francúzskeho vojaka v Elzasku.

s ktorými sa pohli na začiatku do vojny. Ba ich nádeje ešte i vzrástly, odkedy sa aj Anglicko zúčastňuje vojny. Časopis konečne robí výčitky vláde, že assentírky nijako nenapredujú.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Nezdar pri Dardanellách.

Hlavný válečný stán turecký 8. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Pri Dardanellách nepriateľ tým cieľom, aby vo svojich úradných správach mohol hovoriť o zdarnom napredovaní, pod ochranou svojich válečných lodí pokúsil sa o útok proti Ari Burnu a Sed il Bahru. Naše

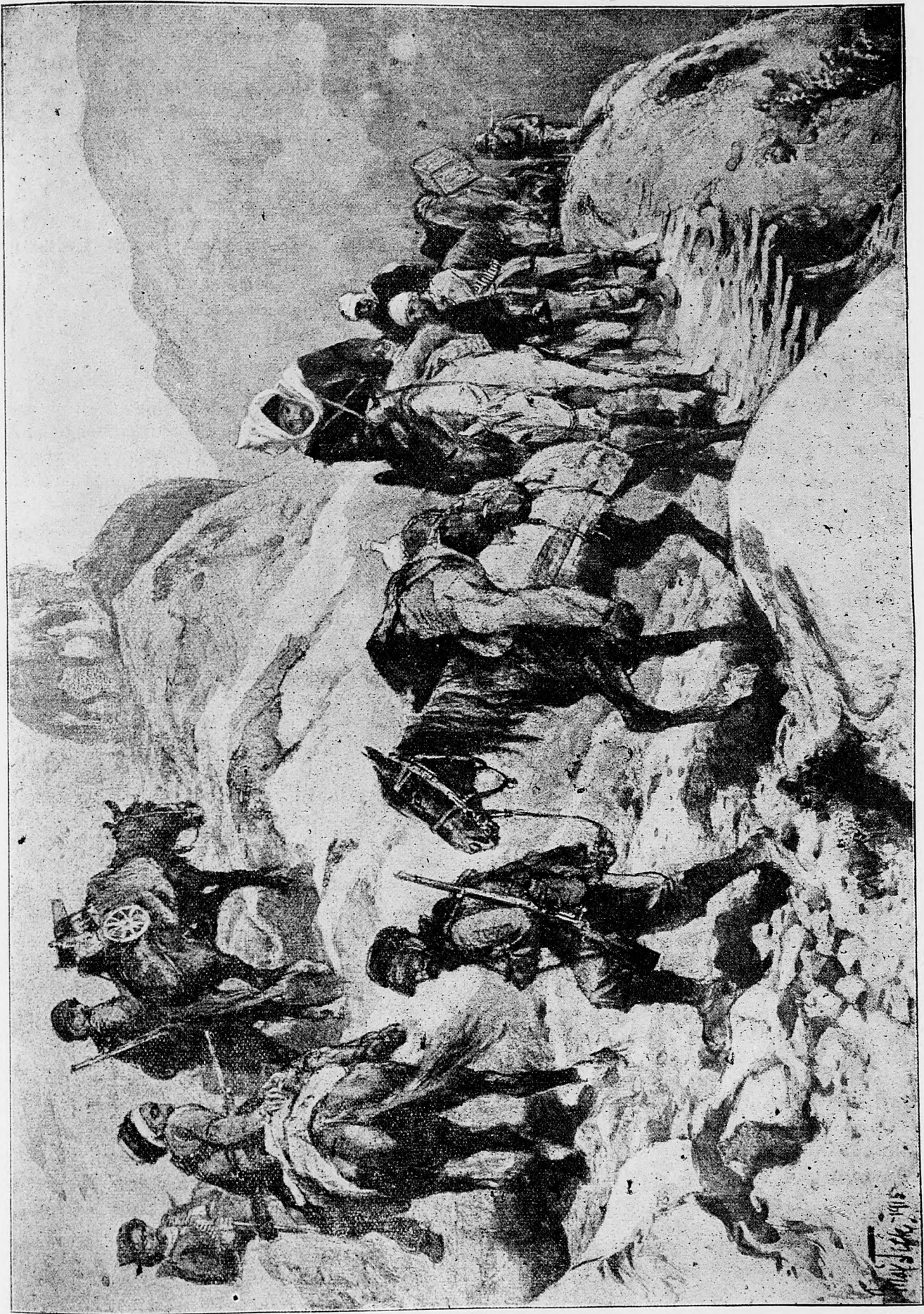
ťažké ztraty, sme odrazili. Takto sa tu polozenie pre nepriateľa nepriaznivým spôsobom tvoruje.

Na okolí Dilmanu (Asserbeidšan) jednotlivé časti našich čiat 29. apríla, 1. mája a v nasledujúci deň krátkym, prekvapujúce prevedeným napredovaním napadly Rusov a zapríčinily im ťažké ztraty. Naše čaty aj ďalej zdarne konajú svoje úlohy.

Na ostatných bojištiach významnejšej udalosti sa nestalo.

Hlavný válečný stán 9. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Nepriateľská flotta nesprobovala ďalej útočiť proti morským užitiam. Nepriateľ, ktorý pri Sed il Bahre jedon malý pás pobrežia drží obsadený, aj včera s veľkými posilami sproboval obnoviť svoje dosavádne

Turecké čaty v Kaukazských vrchoch.

marné útoky. Bitka trvala do polnoci. Nepriateľa sme opäť späť zahnali na zónu vysadnutia na breh. Medzi tým nepriateľ utrpel ťažké ztraty.

Na ostatných bojištách udalosti sa nestalo.

Novší zdar Turkov.

Hlavný válečný stán turecký 10. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na dardanellskom fronte pri Ari Burne včera v noci nepriateľ nás štyrikrát zúfale napadol, ale útoky tureckí, bodákami útočiaci vojaci, úplne odbili. V tomto boji nepriateľa stihly ťažké ztraty.

Dnes cez poludnie zničili sme tri nepriateľské batalliony. Nepriateľ neprestajne nosil svojich početných ranených na svoje lode.

Od Sed il Bahra na juh nepriateľ pod ochranou palby svojich válečných lodí od morského pobrežia útočil, ale jeho útok následkom nášho protiútoky ostal bezvýsledným.

Na ostatných bojištách významnej udalosti sa nestalo.

Sprisahanie v Carihrade.

Carhradský časopis «Tanin» píše o odhalení tureckého sprisahania, ktoré trojitá dohoda podporovala. Cieľom sprisahania bolo bombami odstrániť tých tureckých štátnikov, ktorí teraz spravujú záležitosti krajiny, torpedom vyhodit do povetria loď «Javus Sultan Selim» (predtým «Goeben») a povraždiť nemeckých dôstojníkov. Konečným cieľom anglicko-francúzskeho sprisahania bolo vyvolať v Carihrade vojenskú vzburu a hlavné mesto vydať nepriateľovi do rúk. Do vecí sú zamiešaní diplomati trojitej dohody na Balkáne a niekoľko tureckí politikovia a vojaci pod vodcovstvom princa Sabah Eddina. Carhradská polícia prísne vyšetruje ďalej.

Turecké úradné zprávy.

Hlavný válečný stán turecký 11. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na dardanellskom fronte nepriateľ neurobil pokus na mori. Po včerajšom útoku na suchu, ktorý sa za veľkých ztrát nepriateľa rozpadol, dnes nezačali akciu.

Včera rano z päť pancierových lodí, z dvoch križiakov, z dvoch torpedoborcov a z niekoľko dopravných lodí pozostávajúca ruská flotta blížila sa ku bosporuskej úžine a chcela zopakovať nezdarnú demonstráciu. Medzi čím sa chystala ku palbe, turecký pancierový križiak «Javus Sultan Selim» prudko páliť na nepriateľskú flottu, načo flotta ušla smerom ku Sebastopolu. «Javus Sultan Selim» prvú pancierovú loď ťažko porúchal. Nepriateľská flotta len tak ušla pred tureckým križiakom, že odplávala do opevneného, torpedami bráneného sebastopolského prístavu.

Na ostatných bojištách nestalo sa žiadnej významnej udalosti.

Hlavný válečný stán turecký 12. mája vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na fronte Dardanell nebolo významnejšej akcie. Vedie sa len slabá palba pechoty a delostrelectva. Pri Ari Burne jedna časť tureckých batterií vzala pod palbu na breh vysadnuvšieho nepriateľa. Predvčerom anglickú pancierovú loď «Implacable», medzi čím bezvýsledne bombardovala, turecké anatolské batterie pri vchode morských úžín, Turci štyrikrát trafili, tak že sa musela utiahnuť.

Vojna na mori.

Rozčulenosť v Anglicku pre potopenie Lusitanie.

Z Rotterdamu oznamujú: Potopenie parníka «Lusitania» v celom Anglicku potisklo do úzadia z východu a zo západu prichodiace chýry o víťazstvách Nemcov, ba aj porážku Angličanov vo Flandrii. Tlač neuvieriteľným spôsobom zúri. Najviac časopisov obviňuje admirality, lebo dovolila, aby «Lusitania» bez sprevádzajúcich lodí šla pozdĺž pobrežia, kde nemecké podmorské lode v poslednom čase vyvíjaly živú činnosť.

Jeden článok londýnskeho «Morningpost»-u uznáva, že «Lusitania» bola vystrojená kanónmi, tieto ale vraj nemaly municiu, lebo ináč loď v smysle regul v Amerike platných, boli by internovali.

«Rotterdamsche Courant» oznamuje z Londýna: Potvrdzujú sa chýry, že tisícpäťsto cestovateľov «Lusitanie» zahynulo vo vlnách mora.

Londýnsky «Morningpost» píše: Je zrejmé, že upozornenie v záležitosti «Lusitanie» nebolo prázdnu rečou. Vydatnejším spôsobom by bolo bývalo ku odstráneniu katastrofy: druhá čiara, rýchlosť alebo obrana válečných lodí. Útok stal sa na takom mieste, kde sa dalo uzatvárať na prítomnosť nemeckej podmorskej lode. Zrejmé je, že v blízkosti miesta katastrofy anglickej válečnej lode nebolo. Prípád vyžaduje veľmi prísne vyšetrovanie.

Činnosť nemeckých podmorských lodí.

Dľa zprávy londýnskej Reuterovej agentcie západno-hartlepoolskú parolod «Queen Wilhelmina» v sobotu vo výške Blythu jedna nemecká podmorská loď potopila. Mužstvo lode zachránili.

Londýn, 12. mája. Rybársku parolod «Lenington» v piatok v blízkosti Crudenbaua potopili. Mužstvo zachránili.

Turci potopili anglickú válečnú loď «Goliath».

Carhrad, 13. mája. (Uhorská Telegrafická Kancelária.) Dľa zprávy hlavného válečného stánu na suchozemnom fronte Dardanell významné veci sa nestaly.

Dnes predpoludním jedna časť našej flotty v zálive Morto v blízkosti vchodu do Dardanell napadla jedon anglický pancierový križiak. Anglickú loď na troch miestach: pri veliteľskom mostku, na prostriedku a na zadnej časti trafily výstrely a naskutku ju potopily.

Na ostatných frontoch niet zmeny.

Londýn, 13. mája. Námornický minister Churchill

na zasadnutí nižšej snemovne oznámil, že na radovú leď «Goliath» v Dardanellách vystrelili torpedá. Je sa čoho obávať, že 500 ľudí prišlo o život.

Nagyváradský biskup Katolíckej Ludovej Jednote.

Predsedníctvo Katolíckej Ludovej Jednoty nagyváradskému biskupovi grôfovi Mikulášovi *Széchenyimu* z príležitosti päťadvadsaťročného jubileuma jeho vysvätenia za kňaza poslalo pozdravný telegramm, na ktorý dostalo nasledovnú odpoveď:

Milostivý Pane!

Za dobrosrdečné blahoželanie z príležitosti mojej striebornej sv. omše tlumočené mi v mene Katolíckej Ludovej Jednoty, úprimné vďaky vyslovujúc, vrele prosím Boha o hojné požehnanie práce Katolíckej Ludovej Jednoty.

Gróf Mikuláš Széchenyi,
biskup váradsky.

Z válečného snemu krajinských vyslancov.

V zasadnutí snemovne krajinských vyslancov 10. mája začali pojednávať právopádne návrhy, medzi ktorými sú tie, ktoré sa vzťahujú na zostrenie trestov na zločiny, páchané okolo lifrovania pre vojsko.

Stanovisko kresťanskej Ludovej strany dôkladnou rečou vysvetlil krajinský vyslanec Alexander *Simonyi-Semadam* a návrh, ako veľmi súrne odporúčal ku prijatiu.

V zasadnutí 11. mája snemovňa krajinských vyslancov pokračovala v pojednávaní o zneužívaníach páchaných okolo lifrovania článkov pre vojsko.

Štefan *Rakovszky* v zastúpení kresťanskej Ludovej strany žiadal, aby návrh na prísne potrestanie zneužívania pri lifrovaníach pre vojsko, súrne bol prijatý. Prijmime tento návrh hneď — povedal — bo s tým dobrý skutok vykonáme, dobrý skutok ohľadom základného očistenia verejného života (Tak je! z ľavej.), dobrý skutok vykonáme aj z ohľadov ľudskosti v záujme našich vojakov, spolu ale zaslúženým trestom šľahneme aj tých, čo sa nazdávali, že trestu ľahko vyhnúť môžu.

Karol *Huszár*, ako dlší rečník kresťanskej Ludovej strany, dopodrobna uvádza hrozné zneužívania, aké viacerí liferanti páchali pri lifrovaní mnohých článkov pre vojsko. Za všestrannej pozornosti všetkých politických stránok, návrh odporúčal ku prijatiu.

V snemovom zasadnutí 12. mája, po prijatí návrhu o zostrení trestov na zločiny páchané okolo lifrovania pre vojsko:

Georg *Szmrecsányi*, krajinský vyslanec kresťanskej Ludovej strany, ostro interpellova o veľkosrbskej propagande, o chybách verejnej správy Bosny a Hercegovly, o horvatskom spoločenskom živote, o internovaní nevinných jednotlivcov a o stranníckej politike, o

práve vymeriavania nápojov, o pracovnej strane a konečne o štátnych a vojenských záujmoch.

Štefan *Rakovszky* odôvodnenou interpelláciou vyzval ministerpredsedu, aby pred krajinským snemom osvedčil sa o zahraničnom položení krajiny.

V zasadnutí 14. mája krajinskí vyslanci začali pojednávať návrh o kuriálnom súdobníctve volieb krajinských vyslancov.

Dňa 15. mája pri pokračovaní pojednávania o kuriálnom súdobníctve hlbokú pozornosť vzbudil:

Štefan *Haller*, krajinský vyslanec kresťanskej Ludovej strany, rečou, ktorú povedal o volebnom práve v súvisi s národnosťami, o verejnoprávnom radikalisme a o volebnom práve, o parlamentarisme v súvisi s volebným právom, o jedinom argumente, o prameňoch podplácania a svádzania, a o kuriálnom súdobníctve.

Vyznačení hrdinovia 71. spoločného pešieho pluku trenčinskeho.

Za mimoriadne hrdinstvo v krutých bojoch proti Rusovi dokázané, zaslužené najvyššie vyznačenie, medzi mnohými inými, dostali nasledujúci poddôstojníci a obecní vojaci:

Lukáš Černický Mato, cugsfírer a Ondrej Smacho, kaprál, tit. cugsfírer v tom najkritičnejšom položení a v najpustošiacejšej záplave gúl svojím smrťou opvrhujúcim držaním sa a ustavičným povzbudzovaním, mužstvo primali ku vydržaniu v posícii. Obidvaja dostali striebornú medailu hrdinstva II. triedy.

Jozef Biel, cugsfírer, v bojoch pri Sane dal skvelý príklad sebaobetavosti a spolucítania so súdruhmi. V tom najprudkejšom kanónovom ohni, s tým najväčším opvrhovaním smrťou, zachránil svojich deviatich ranených súdruhov. Mimo toho obviazal šiestich, zčiasťky ťažko ranených vojakov, medzičím náboje padaly okolo neho a troch ľahko ranených vyniesol z čiar ohňa. Pri každej príležitosti ten najkrajší príklad dával mužstvu, svojím držaním sa. Vyznačili ho striebornou medaillou hrdinstva II. triedy.

Hugo Tausz, cugsfírer, pomocou dôstojníckeho sluhu Jozefa Prilosného, v tom najprudkejšom ohni pušiek a šrapnelov, obviazal ťažko raneného veliteľa svojej kompánie. Napriek nebezpečiu, ktoré mu hrozilo a napriek nepriateľskej palbe od boka, veliteľa svojej kompánie zanesol na bezpečné miesto a potom sa vrátil ku kompánii. Dostal striebornú medailu hrdinstva II. triedy.

Ján Patrik, poddôstojník zdravotníckeho oddelenia dostal striebornú medailu II. triedy na uznanie jeho sebaobetavého a povinnosť znajúceho držania sa. V tom najprudkejšom ohni delostrelectva a pechoty neunavne vynášal ranených na bezpečné miesto za frontom. Aj jedného ťažko raneného podplukovníka sa mu podarilo znieť z víru bitky za front.

Štefan Marsina, kaprál a obecný vojak Anton Novotny v najvyšš nebezpečnom okamžení sa vyznačili

svojou smelostou a odhodlanosťou. Keď sa Rusom podarilo od zadku znova vniknúť do ich pozície, vojakov opanovala zmalátnelosť, ale len na pár okamžiení, lebo dvaja vyššie menovaní hrdinskou smelostou vrhli sa na nepriateľa a viacerých Rusov zajali.

Jozef Junaska, obecný vojak počas jednej bitky raneného vojaka iného pluku priniesol do dekungu a tam ho obviazal. Raneného jeho vlastný pluk, pre prudkú palbu nepriateľa nemohol odniesť na bezpečné miesto, čo však Junaska i napriek veľkému nebezpečeniu urobil. Vyznačili ho striebornou medaillou hrdinstva II. triedy.

Ján Popper, cugsfirer poddôstojník zdravotníckej čaty počas jednej bitky sebaobetava a postavením na kocku svojho života, v švarmlínaji obväzoval ranených a za nepriateľskej palby nosil ich za front. Dostal striebornú medaillu hrdinstva II. triedy.

Ján Ferenciek, firer jako roznašač rozkazov v bitke vyznačil sa svojim vynikajúcim hrdinstvom, lebo rozkazy a zprávy viackrát v tom najprudkejšom nepriateľskom ohni zanesol do švarmlínaje na diaľku 700 krokov. Vždy sa dobrovoľne prihlásil ku tej najnebezpečnejšej a najťažšej službe posla, v ktorej bol i nebezpečne ranený. Vyznačili ho striebornou medaillou hrdinstva II. triedy.

Franc Reihel, frajter, jako roznašač rozkazov svojmu veliteľovi z najprednejšieho radu doniesol zprávu o položení. Najprednejší rad veľmi bol ohrožený z jedného majera mierenou palbou nepriateľských strojových pušiek. Majer palbou z kanónov bolo treba rozstrieľať a preto bolo treba zaniest zprávy delostrelectvu. Frajter Reihel podujal sa i na túto úlohu a jako prvšie úlohy roznašania rozkazov, tak aj túto v najsilnejšej palbe nepriateľa vybavil. Dostal sa k batteriam, majer padajúce naň výstrely zapálily a frajter zpät sa vrátil ku kompánii, kde sa naskutku prihlásil ku novej službe roznašača pri čom ktorej od úplného vysilenia klesol. Odmenili ho striebornou medaillou hrdinstva II. triedy.

«Lusitania».

Keď Nemecko oznámilo blokádu Anglicka a vyslalo svoje podmorské lode na anglické vody, v Anglicku a v Amerike rozprávali o veľkej namyslenosti Nemcov. Čo môže malá podmorská loď ohromnej obrnenej lodi vykonať! Neprišla im na myseľ historia o Dávidovi a Goliathovi. Táto historia sa teraz opakovala; malá podmorská nemecká loď potopila obrovskú loď Lusitaniu. Razom sa ale zmenila aj nálada tak v Anglicku, jak v Amerike. Mysle opanoval hrozný hnev. Paroplavebné spoločnosti teraz sa už nechcú opovážiť vyslať svoje lode na ďalekú morskú cestu a cestujúci ľahkomyselne neopovažujú sa cestovať.

Polštvrtá tisíc ľudí cestovalo na obrovskej lodi Lusitanii; mnoho menších miest nemá toľko obyvateľov. Ale prípadne mohlo cestovať aj päťtisíc ľudí.

Môžeme si predstaviť, jaká to bola obrovská loď. Krom kajút (malých izieb), kde cestujúci bývali, byly na lodi priestranné spoločné miestnosti, cestujúci požívali všetko možné pohodlie. Aj tlačiareň bola tu zariadená a vydávala denne dvakrát časopis, ktorý prinášal najnovšie chýry poslané pomocou bezdrôtového telegrafu zo všetkých krajov sveta. Obrovská loď za štyri dni prekonala cestu z Ameriky do Anglicka. Lusitania bola najmodernejšie zariadená obrovská loď.

A túto obrovskú loď potopila za pár minút malá podmorská loď, sotva väčšia jako niektorý zo štyroch komínov obrovskej lode. Vieme pochopiť to ohromné prekvapenie, ktoré spôsobily chýry o utonutí lode tak v Anglicku, jako aj v Amerike. A ukrutne hromžia na toho, kto kedysi podmorské lode vymyslel. Kto by si to bol kedy pomyslel, že malé podmorské lode ohrožovať budú premávku na mori, ba znemožnia ju úplne. Teraz už Nemeckom oznámenú blokádu vážne berú tak v Anglicku, jak v Amerike.

Na lodi Lusitanii bolo do polštvrtatisíc cestovateľov, z ktorých len niekoľko sto bolo možno zachrániť. Ostatní našli hrob vo vlnách mora. Bárš Nemecko upomínalo cestujúcich, že im na ceste hrozí nebezpečie, aby teda svoj život na kocku nestavali, upomenutie nebrali vážne. Predtým v Amerike jakoby z divadelnej lôže pozerali sa na krvavý zápas na európskom bojišti, zaujímaly ich chýry z bojišťa a zaujímaly ich aj kšefty, ktoré následkom lifrovania munície a iných pre vojsko potrebných článkov v značnej miere vzrástly; teraz už vedia aj o nebezpečí, ktoré hrozí každému, kto sa ku svetovému bojištu ľahkomyselne priblíži. Mnohí z cestovateľov lode Lusitanie vydali sa na cestu, aby bližšie boli ku javištu svetových udalostí. Mnohých nádej na dobré kšefty ťahala do Európy. Na lodi tiež naložené bolo množstvo rozličných článkov pre anglické vojsko. Úfali, že náklad ochráni to, že loď sprostredkovala osobnú premávku. Nemci aj na toto upozornili cestujúcich, vystríhali ich, aby sa na cestu nepúšťali. Cestujúci teda sami sa hnali do nešťastia.

Vo vojne každý sa bráni ako vie. Angličania dávno vyhlásili, že ten zvíťazí, kto najdlhšie vydrží s potravou a municiou. Hneď aj porobili všetky možné poriadky, aby do Nemecka nič nebolo možno dovážať. Úfali, že v Nemecku čoskoro vypukne hlad a to Nemcov prinúti k uzavretiu pokoja. Na to pravda nemysleli, že palica má dva konce, a že Nemecko dôvoz do Anglicka tiež môže znemožniť. Nuž a v Anglicku viacej sú utisknutí na dôvoz ako v Nemecku.

Ľahkomyselnosťou bolo dovoliť cestujúcim sadnúť na loď Lusitaniu, nesvedomitosťou bolo, že anglické námorníctvo nepospiechalo poskytnúť pomoc tonúcej lodi, kým bolo možno ľudský život zachrániť, veď tonúca loď nebola ďaleko od anglických brehov. Nemci vopred oznámili, čo sa stane a svoj úmysel šikovne previedli. K polutovaniu je, že toľko životov zahynulo, kto ale v pokoji žiť môže, nech ľahkomyselne nehľadá nebezpečie.

Taliansko na rozcestí.

Stefaniho sgencia oznamuje z Ríma: Ministerská rada 19. mája predpoludním o 10. hodine zasadla. Porada, na ktorej boli prítomní všetci členovia vlády, trvala do 1/21. hodiny popoludní.

Dľa zprávy časopisu «Giornale d'Italia» všeobecným náhľadom je, že vláda uzavrela, že sa ustanoví pred vyslaneckou komorou a poťahom polozenia na ňu sverí rozhodnutie.

Dľa zpráv, ktoré prišli do Genfu, v držaní sa Talianska nastal obrat v prospech prívržencov neutrálnej politiky.

«Kölnische Zeitung» oznamuje, že v Ríme kolujú chýry, že nemeckého veľvyslancu knieža Bülova kráľ znova prijal na výsluchu.

Dľa zpráv, ktoré prišli do Berlina, najpoprednejší talianski štátnici, ako Luzzati, Bertolini, Sacchi, Facta držia s Giolittim, ktorý je prívržencom trojspolku. Potvrdzujú aj chýry, že rozhodnutie sveria na parlament, ktorý 20. mája zasadne.

Talianska vláda zaľakovala.

Rím, 14. mája. (Uhorská Telegrafická Kancellária.)

Stefaniho agencia oznamuje: Ministerská rada vzhľadom na to, že v zásadných smeroch medzinárodnej politiky vlády chybuje dorozumenie a súhlas ústavných strán, čo by vážnosť polozenia vyžadovalo, uzavrela, že kráľovi predostre svoje zaľakovanie. Kráľ si rozhodnutie podržal.

Talianski socialisti proti vojne.

Rím, 15. mája. Vodcovstvo sociálno-demokratickej strany, členom strany poslalo súrne vyzvanie proti strašne vzrastajúcej agitácii za vojnu, cieľom ktorej je nastrašenie vrchností a ľudu. Vodcovstvo strany vyzýva členov strany, aby sa postavili proti tejto šialenej agitácii a proti agitátorom aby použili svoje bojovné prostriedky. Na 15. a 16. mája do Bologni svolali zastupiteľov všetkých sociálno-demokratických strán. V Romagne a v iných častiach krajiny zástupy ľudu neprestajne demonštrujú proti vojne.

Milano, 15. mája. Organisození socialisti v Genue uzavreli, že na pád mobilisacie vyhlásia všeobecný štrajk. Na nedeľu zastupiteľov a všetkých delegátov socialistov z celého Talianska pozvali do shromaždenia, aby rokovali o otázke všeobecného štrajku na pád vojny.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kresťana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezfažovali. Odberateľov «Kresťana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ na vojenskú požičku. Ako z Viedne oznamujú, na nariadenie jeho veličenstva, na novú vojenskú požičku podpísal päť millionov korún.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch na novú vojenskú požičku podpísal 1,700.000 korún.

Slávna arcikapitula ostrihomská na novú vojenskú požičku značila 1,500.000 korún.

Duchovenstvo arcibiskupstva ostrihomského zakročilo o dovolenie, aby na druhú vojenskú požičku zo základín značiť mohlo 260.000 korún.

Dr. L. Árpád Várady, arcibiskup kaločský, cestou Pešťanskej Uhorskej Obchodnej Banky, na novú vojenskú požičku značil 1,000.000 korún.

Julius Glattfelder, biskup čanádsky, zo stránky čanádskeho biskupstva, na novú vojenskú požičku značil 100.000 korún.

Katolícka Ludová Jednota na novú vojenskú požičku podpísala 25.000 korún.

Dr. Vilhelm Fraknói, titulárny biskup, na novú vojenskú požičku značil 10.000 korún.

Svetozár Borojevič, veliteľ armády, ako z Košíc oznamujú, ktorý aj na prvú vojenskú požičku podpísal väčšiu summu, pred započatím terajšej offensivy poveril svoju banku, aby preňho podpísali 100.000 korún vojenskej požičky. Borojevič poznamenal, že banku preto poveruje už teraz, lebo stojí pred väčšou akciou a nevie, či by pozdejšie mal času ku tomu.

Vyznačení vojenski vodcovia. Arciknieža Fridrich na novšie a vďačné uznanie jeho služieb, ktoré vyvinul čo hlavný veliteľ armády, od jeho veličenstva dostal vojenský záslužný kríž I. triedy s válečnou dekoráciou v diamantoch. — Arcikniežatu Eugenovi, na vďačné uznanie toho, že sa mu ako veliteľovi armády podarilo podriadenú mu vojenskú silu zdvihnúť na vysoký stupeň bojaktivosti, jeho veličenstvo vyslovil svoje najvrednejšie pochvalné uznanie. — Arciknieža Jozef Ferdinand, hrdinský vodca 4. armády, od jeho veličenstva dostal vojenský záslužný kríž I. triedy s válečnou dekoráciou. — Barón Conrad, generál pechoty, na uznanie jeho vynikajúcich služieb, ktoré vyvinul čo náčelník generálneho štábu celej zbranej sily, od jeho veličenstva ku veľkému krížu rádu Leopolda a ku rádu železnej koruny I. triedy dostal válečnú dekoráciu. — Generál Borojevič na uznanie jeho vynikajúcej činnosti od jeho veličenstva dostal vojenský záslužný kríž I. triedy s válečnou dekoráciou.

Vlastenecká demonštrácia v Levoči. V Levoči 5. mája večer následkom chýrov o slávnom víťazstve bola vlastenecká demonštrácia. Pred honvédskeho pomníkom vo veľkom počte shromaždené obecnstvo spievalo vlastenecké piesne. Po oduševňujúcej reči tiahol pochod pred stoličný dom, kde nadžupan Artur Wieland položenie líčil niekoľko oduševnenými slovami,

ktoré zaklúčil: nech žije kráľ, vlasť a naše hrdinské vojsko! Pochod postál aj pred katolíckou farou, kde opát-farár Celestin Kompanyik povedal veľkolepú reč.

Hrdinskí honvédi 9. husárskeho pluku zmužile súčastnili sa vo vydobitiu skvelého víťazstva pri Gorliciach a jeho veličenstvo kráľ za hrdinské chovanie sa im prvým vyslovil svoje uznanie.

Nasledovania hodná veľkodušnosť. Spišsko-novovesská židovská náboženská obec ohladom na terajšiu veľkú drahotu na čas vojny popravila plat svojich dvoch učiteľov 20 procentami. Tento pekný skutok sám seba chváli.

Válečné dary Spišiakov. V spišsko-novovesskom gymnáziume sriadený štvrtý válečný večierok priniesol dôchodku 370 korún, ktorý obnos obrátiť na útraty spoločného náhrobníka, vystaviť sa majúceho nad hrobami tých ranených alebo chorých vojakov, ktorí zomreli v novovesských nemocniciach. Doteraz tam sriadené štyri válečné odopoludnia priniesli pre vojakov 3565 korún. V Levoči tiež majú postaviť pekný náhrobník nad hrobami tých šesť honvédov, ktorí ako ranení ešte v jaseňi tam zomreli a ktorých ako podozrivých na koleru na odstránenom mieste pochovali v okolí železničného nádražia; potrebný obnos sossbieral sa už z milodarov. — V Krompachoch «Deň bez dymu» pre zmrzačených hrdinov vojny priniesol 830 korún. — Novovesskému Červenému Krížu, Juliusova Széll dala 100 korún. — Pre oslepnutých vojakov vo vojne nižnoružbažská rimkat. cirkevná obec obetovala 28 a žegranský administrátor Viktor Grieger 10 korún. — Schránka sv. Antona v Dubrave pre vdovy a siroty vojakov dala 10 korún.

Chýry z Vysokých Tatier. V Tatranskej Lomnici umiestnili 130 chorých dôstojníkov, v Starom Smokovci 100, v Novom Smokovci, kde umiestnia chorých na pľúca, doteraz 10. V Tátraszélplaku je celkom naplnená vojenská nemocnica Červeného Kríža a aj v sanatoriume je už sotva miesta pre civilných nemocných. Nižné Smokovce slúžia za dôstojnícke zotavujúce miesto pre chorých na rheumu.

Spišský hrdina. Honvédskeho zástavníka Jozefa Babíka, rodáka smižanského, účasť vzal v slávnych bojoch a najposlednejšie už ako veliteľ stotiny viedol svoje mužstvo do šturmov. O jeho hrdinskom chovaní sa a o jeho zdaroch hovoria s pravou uznanlivosťou, raz so svojou stotinou zajal 800 Rusov. Účasť vzal v najtuhších bitkách zemplínskych a užockých bojov. Granáty hviždaly mu okolo hlavy, on ale neohrozene šiel napred. Mužstvo jeho nasledovalo ho s láskou a oddanosťou. V jednom šturme trieska z granátu stihla jedno jeho oko, na ktoré odvtedy nevidí. Odmenou za to bola strieborná medailla hrdinskosti. Náš hrdina pre svoje oko nie dlho spočíval na svojich vavrínoch. Sotva minuly jeho boľasti — napriek tomu, že sa mu nenavrátil zrak — s jedným okom žiadal sa nazpät na bojište, kde ho zase čakala krásna úloha. Statočne zodpovedal svojim povinnostiam, aj vtedy ešte bojoval, keď sa mu krv cedila cez topánky a keď ho susedný bojovník napo-

mínal, že krváca. Noha ale už nevládala, opustily ho sily. Nepriateľská guľka trafila ho na pravej nohe a teraz ho opatrujú v novovesskej rezervnej nemocnici, kde sa pod starostlivou lekárskou opaterou zo dňa na deň lepšie cíti.

Chýry o zajatých v Przemysli. Árpád Kovács, delostrelecký nadporučík, syn lubického mešťanostu, písal, že ho so 400 inými zajatými dôstojníkmi vezú cez Moskvu ďalej, ale nevie: kde. — Dr. Emil Schick, advokát starolubovenský, poručík 9. landš. honv. pluku, zo Simbirska telegrafoval svojej žene do Levoče, že je celkom zdravý. — Dr. Ákoš Figura, merník rimamuránskej fabriky na železo, nadporučík 16. honv. pešieho pluku, upovedomil svoju rodinu, že ako zajatec zadržali ho v Przemysli, kde ako merník pracovať musí na opravení pevnosti. — Dr. Ervin Payer, rezervný vojenský hlavný lekár, telegrafoval z Bongoulmy svojej matke do Poprádu, že je tam a že sa dobre cíti. — Eugen Scholtz svojmu otcovi do Lubice poslal nasledujúcu 28. apríla dátovanú kartu zo Simbirska: Včera sme zdraví došli sem: Albert Prepeliczay a Ján Palencsár z Kézmarku, Gustav Eichmüller zo Spišskej Belej, Rudolf Szomp z Tvarošnej, Oskár Strompf z Poprádu, dr. Róbert Vaskó zo Spišského Podhradia. Dr. Béla Weisz a Pavel Weber nie sú tu, lež tešia sa tiež najlepšíemu zdraviu, čo prosím sdeliť ich príbuzným.

Hrdinskí Spišiáci. Jeden nadporučík oznamuje, že v minulom mesiaci medzi spišskými vojakmi svojej stotiny rozdelil 24 medailí hrdinskosti.

Cisár Vilhelm generálovi Mackensenovi. Z Berlína oznamujú, že cisár Vilhelm generálovi Mackensenovi poslal telegramm, v ktorom mu v svojom a v mene vlasti ďakuje za slávne víťazstvo, ktoré pod jeho vedením stojaca nemecká armáda s rakúsko-uhorskou armádou v západnej Haliči vydobila a upovedomuje ho, že mu udeľuje hviezdu veľkého kríža domu Hohenzollernov so šabľami.

Nové desať- a dvadsaťhalierniky. Uhorská vláda v porozumení s rakúskou vládou uzavrela, že nové desaťhalierniky a dvadsaťhalierniky privedie do obehu. Nové peniaze, ktorých, v dvoch štátoch monarchie v hodnote najviac 20 millionov pustia do obehu, obsahujú 50 čiastok mede, 40 čiastok cinku a 10 čiastok niklu. Priemer desaťhaliernikov obnáša 19 a dvadsaťhaliernikov 21 centimetrov. Na zadnej strane v Uhorsku razených peňazí mimo označenia hodnoty sú na kríž preložené vavrínové ratolesti a na peniazoch v Rakúsku razených venec z dubových listov a rok razenia, ináč sú také, ako dosavádne desať- a dvadsaťhalierniky. Desaťhalierniky tak u nás, jak v Rakúsku v pondelok, 10. mája boli pustené do obehu, dvadsaťhalierniky len pozdejšie budú vypustené.

Amerika aj Taliansku lifruje válečný materiál. Z Ríma oznamujú, že newyorský časopis «Evening Post» uverejňuje štatistiku o válečnom materiáli, ktorý Amerika lifrovala a ustáľuje, že z Ameriky v marci tohto roku o 30 millionov dollárov a v prvej polovici

apríla o 14 millionov viac válečného materiálu vyviezli, než v tom istom období roku 1914. Válečný materiál z Ameriky poslali do Anglicka, Francúzska, Ruska a do Talianska.

Hrdinská smrť. Árpád Spaldon, jednoročný dobrovoľník, úradník košicko-oderbergskej železnice, v Karpátoch, pri dobíjaní vrchu Maguryčné počas útaku v 24. roku svojho života hrdinsky zomrel. Štefan Spaldon, hlavný kontrolor košicko-oderbergskej železnice v padnutom hrdinovi oplakáva svojho jediného syna.

Oheň. V Hrušovom (st. nitrianska) v piatok predpoludním dosiaľ z neznámej príčiny vypukol oheň, ktorý sa vo veľkom vetre veľmi širil. Zhorelo 8 domov a 12 stodôl. Škoda je veľká. Ľudský život nepadol v obeť ohňu.

Zhorela pálenica. Zo Žiliny sdeľujú, že v Bytčici v páleníci baróna Hoscheka následkom nepozornosti jedného robotníka vypukol oheň a veľká časť pálenice zhorela.

Písal mŕtvý. Spišsko-gelnický obchodník Ján Dolinszky, ktorý cez osem mesiacov nedal o sebe znaku života a ktorý už aj v listoch ztrát ako mŕtvý bol vykázaný, v tieto dni list písal z ruského válečného zajatia, že je zdravý.

Sedem bratov na bojišti. Sékelšárdsky obyvateľ Martin Adorján sedem synov má na bojišti. Jeden je husárom a šesť sú honvédi. Minister poslal prípis k stolici, že vyznačí otca.

Chytili špiona. Z Tvrdošina (st. oravská) sdeľujú, že tamajší financ Michal Nagary na svojej ceste po dráhe oravskej železnice pristihol jedného ruského štábného kapitána, ktorý bol preoblečený do civilných šiat, keď kreslil tamajšie okolie. Financ nákresy špiona zhabal a špiona zaviedol do Podzámku, kde ho odovzdal žandárom.

Mŕtvi a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mŕtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédske pluky; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Zo 16. pešieho pluku landšturmu :

Danko J. Ignác (Valča, st. turč.) 16 ranený a zajatý, Deutsch Žigmund (Kesznyó, st. trenčianska) 2. marškompánia, ranený a zajatý, Chrenko Ján (Dezsér, st. trenčianska) 4 z., Chudák Jozef (Szihelne, st. oravská) 6, Gajdoš Jozef (pridelený ku bosensko-hercegovinskému 3. pešiemu pluku), Galbavi Jozef (Beluša, st. trenčianska) kaprál, tit. cugsfírer 10, Giáč Michal (Turóc-liget) 4. náhradná kompánia, ranený a zajatý, Hruška Adam (pridelený ku bosensko-hercegovinskému 3. pešiemu pluku, oddiel so strojovými puškami 3), Huňa Michal (Pruské, st. trenčianska) 9, Janiček Štefan (Fehérhalom, st. trenčianska) 12, Kadlec Franc jedno-

ročný dobrovoľník frajter z., Kebišek Tomáš (Horné Srnie, st. trenčianska) 16 †, Kelijar Ján (Turócmeggyes), 4 z., Klobečesky (?) Ján (pridelený ku bosensko-hercegovinskému 3. pešiemu pluku, oddiel so strojovými puškami 3), Lamoš Pavel (Draškócvölgye, st. turčianska) 12, Latko Andrej (Felsómasteneec, st. trenčianska) 10, Lomňačik Anton (Erdőtka, st. oravská) 10, Marcis Dolní Matej (Mojtýn, st. trenčianska) frajter 12, Marmula Albert (Felsólipnica, st. oravská) 12 ranený a zajatý, Masar Martin (Teplá, st. trenčianska) 10, Matinec Jozef (Rabča, st. oravská) 14 ranený a zajatý, Mazarec Juraj 6, Mrazik Štefan (Vágapátfalva, st. trenčianska) 9 †, Mrenka Matej (Ösvényes, st. trenčianska) 12, Papala Ján (Zázrivá, st. oravská) 5, Pavel Viktor (Vágmedec, st. trenčianska) 10 †, Podhracky Ján kaprál 10, Polaček Ján (Horná Súča, st. trenčianska) 7, Prokša Peter (Turčiansky Sv. Martin) 9, Štrba Ján (Szentistvánpaták, st. trenčianska) 10, Šulek Štefan (Beluša, st. trenčianska) 10 †, Švančar Ján oddiel so strojovými puškami 1, Surovec Ján (Óbeszterce, st. trenčianska) 8 z., Tabak Ignác (Kysucké Nové Mesto) 4 z., Tomaga Andrej (Nagybiszterec, st. oravská) 10 †, Tornočik Andrej 10, Vojtaš Franc (Dubnica, st. trenčianska) 6, Zelina Andrej Adam (Ujhelymogyoród, st. trenčianska) 5.

Zo 71. spoločného pešieho pluku trenčianskeho : Bélik Adalbert zástavník v rezerve (Bánovce, st. trenč.) 4, Belják Pavel zástavník v rezerve (Žilina) 1, Dérer Ivan dr. poručík v rezerve (Malacky, st. prešporská) 3, Deutelbaum Hermann zástavník v rezerve (Kosárfalva, st. trenčianska) 2, Deutsch Ervin zástavník v rezerve (Veľká Bytča) 15, Fodor Adolf zástavník v rezerve (Trenčín) 14, Gottlieb Fridrich kadet v rezerve 6 †, Hlavný Ján zástavník v rezerve (Neczpál, Turiec) 5, Hummel Rudolf de Hassenfels majór, Intičar Fridrich nadporučík 5, Kadon Viktor kapitán 10, Kautny Adalbert poručík (Pezinok) 5, Kende Viktor kadet v rezerve (Tvrdošín, Orava) 14 z., Kleander Václav zástavník v rezerve 5, Klein Pavel poručík v rezerve 3 (druhý raz ranený), Kovarik Karol nadporučík 16 druhý raz ranený), Kubo Jozef (dľa šematizmu Ludvik) zástavník v rezerve (Trenčín) 2, Laufer Richard poručík v rezerve 8, Márton Adalbert zástavník v rezerve (Prešporok) 16, Mittacsek Gabriel kadet-ašpirant (Trnava) 14, Nay Eugen poručík v rezerve 15, Paar Adolf zástavník v rezerve 1, Pekár Jozef nadporučík 9, Plagány Andrej zástavník v rezerve (Felsőozor, st. trenčianska) 1, Politzer Arnold poručík v rezerve (Oszlopna, st. trenčianska) 8, Prinz-Géczy Robert kapitán 14 †, Ramann Vilhelm podplukovník 5, Schilcher Gustav poručík v rezerve 3, Schön Alfred poručík v rezerve 3 (druhý raz ranený), Seidl Hermann poručík 2, Weil Robert dr. zástavník v rezerve (Trenčianske Teplice) 10, Adamčik Andrej (Dlhé Pole, st. trenčianska) 3, Adamčik Štefan (Marikó, st. trenčianska) 9, Adamec Andrej (Kalaacsány, st. trenčianska) 14, Adamis Andrej (Deákfalva, Turiec) 1, Albrecht Ján (Žilina) 14 †, Albrecht

Ján (Žilina) 1, Árvay Árpád (Csimhova, Orava) 11, Augustin Karol (Demény, st. trenčianska) 1, Augustiny Zoltán (Žilina) 1 †, Babka Ján (Berestyénfalva, Turiec) 12, Bacho Juraj (Bošáca, st. trenčianska) 3 †, Bača Juraj (Moravské Lieskové, st. trenčianska) 15, Bača Ján (Moravské Lieskové) 9, Bačko Jozef (Felsődraskóc, st. trenčianska) 11, Backo Hilik Alojz (Felsőzboró, st. trenčianska) 4 †, Baczky Franc 2, Bada Pavel (Bodorfalva, st. turčianska) 1, Badura Pavel (Kolaróc, st. trenčianska) 12, Bajdich Andrej (Poruba Gecelpusta, Orava) 16, Bajdik Ján (Poruba Gecelpusta) 16, Bakoš Pavel 7 †, Balaj Edvard 6, Balaš Karol (Lednic, st. trenčianska) 15, Baláz Ján (Vágaranyos, st. trenčianska) 9, Baláz Ján (Pruské, st. trenčianska) 16, Baláz Pavel (Lednic, st. trenčianska) 16, Balco Juraj 8, Balog Jozef 4, Balossák Leopold 3, Balšar (?) Bernát (Ösvényes, st. trenčianska) 2, Bandig Ján (Rabčice, Orava) 8, Bandížek Štefan 6, Baník Anton (Óbeszterce, st. trenčianska) 12, Baninec Andrej (Boronás, st. trenčianska) 6, Banovčin Imrich (Litvailló, st. trenčianska) 9, Barančík Andrej (Nagyjeszencze, st. trenčianska) 10, Rosenberg Ján (Turč. Sv. Martin) 6, Rovňan Dominik (Sziklaszoros, st. trenč.) 13, Rudinsky Karol (Turzófalva, st. trenč.) 8, Rumančík Pavel (Dlhé pole) 4, Rusňák Jozef (Felsőstubnya, Turiec) 13, Rusňák Andrej (Felsőzáros, st. trenč.) 9, Rusňák Franc (Dombelve, st. trenč.) 4 †, Ruttkay Ladislav kaprál (Vrútkv, Turiec) 8, Saliga Andrej (Nagyfalva, Ozora) 13 †, Šalka Jozef (Csimhova, Orava) 16, Šamai Pavel (Turzófalva, st. trenč.) 1, Šapčák Andrej (Turzófalva) 10, Šaradin Štefan (Budatin, st. trenč.) 16 †, Schedelbauer Edmund (Dubnica) 15, Schlesinger Hermann Kelestény.

(Pokračovanie nasleduje.)

Lúčenie sa Rusov s Karpátmi.

Naši vojaci na čiare Dukla—Lupkov v zanechaných ruských streleckých zákopách a v dedinách na

Pri striekaní viniča svetlý liadok úplne nahradí

PEROCID

Vino dorábajúcim ústavom Colmári, cis. a kráľ ministerstvom orby, odbornými medzítkami cis. a kráľ viničného dozorstva v Görce, Spalate a Sv. Michale, ako aj cis. a kráľ viedeňským byliny skúmajúcim ústavom vyskúšaný a odporúčaný.

SCHWARZ A TAUBER

VELKOOBCHODNÍCI == NAGYKANIZSA.

stenách domov našli veľmi zaujímavé ruské nápisy. To sa Rusi tak lúčili s Karpátmi: Jedon nápis znie nasledovne:

— S Bohom, Karpáty, so zarmúteným srdcom sa budeme rozpomínať na vás, lebo veľtisiť našich súdruhov odpočiva vo vašej pôde.

Pri Zeišne v jednej streleckej zákope naši vojaci našli karotku, na ktorej stálo:

— Drahí súdruhovia Vengri! My teraz odídeme odtiaľto a viac sa už nikdy sem nevrátíme! Zpät vám dáme celé Karpáty!

Vyznačené osobníctvo podmorskej lode «U 5.»

Jeho veličenstvo kráľ osobníctvo našej podmorskej lode «U 5.» na uznanie hrdinského a zdarného vedenia voči nepriateľovi, poťažne, na uznanie hrdinského držania sa pred nepriateľom vyznačil rozličnými rádmi a medaillami. Veliteľ lode poručík radovej lode Juraj Trapp, dostal rytiersky kríž radu Leopolda s válečnou dekoráciou, poručík radovej lode barón Hugo Soyffertitz rád železnej koruny III. triedy s válečnou dekoráciou, lodný majster Jozef Margetič zlatú medailu hrdinstva atď.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva
FRANZ BAUMGARTEN
Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 33—72.

Oznamy prijíma
administrácia

„Kreštan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený ceník, ktorý obsahuje bohatý výber osožných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dielňa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRÜX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 60 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zamienime zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s poštovou dobierkou:

70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
----	----	----	----	----	----	-----	---------

Cena 1 kosy 2.20 2.30 2.40 2.50 2.60 2.70 2.80 3.20 kor.
Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1.50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sberateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kôs 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový ceník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: Jozef Marosi a Syn. Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.